Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldbergcrg, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețulŭ Insertiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
a administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 55. Brașovŭ, Vinerĭ, 10 (22) Martie 1895.

Inainte numai!

Brașovŭ, 9 Martie v. 1895.

Nu se putea ilustra mai bine chipulŭ cum se facŭ alegerile în Țéra unguréscă, de câtŭ s'a întêmplatŭ alaltăerĭ în camera deputațilorŭ, în urma unei interpelărĭ asupra presiunilorŭ și vexațiunilorŭ ne mai pomenite, ce s'au pusŭ în lucrare de cabinetulŭ Banffy cu ocasiunea alegerei de erĭ din Neutra.

Se tracta în acestŭ cercŭ electoralŭ de realegerea secretarului de statŭ Latzkoczy, alŭ căruia contra-candidatŭ a fostŭ contele Ioanŭ Zichy. Partida guvernului avea déră sĕ-șĭ mĕsure puterile cu „partida poporală" catolică, și, pentru a-i asigura isbênda, autoritățile administrative nu se sfiiră a pune întregŭ cerculŭ de alegere într'o stare formală de asediu.

Incă cu câte-va ḑile înainte de alegere președintele electoralŭ a recuiratŭ patru companii de infanteriă, două escadróne de husarĭ și tótă gendarmia de jurŭ împrejurŭ, sub cuvêntŭ, că trebuie sĕ ia cele mai estinse mĕsurĭ de siguranță din causa „terorismului partidei poporale".

Soldații au fostŭ încuartirațĭ în casele alegĕtorilorŭ și se asigură, că au fostŭ împărțițĭ mai multŭ pe la alegĕtorii oposiționalĭ și în deosebĭ pe la preoțĭ. N'a fostŭ crutatŭ nicĭ Episcopulŭ, la care au fostŭ încuartirațĭ vre o 50 înfanteriștĭ.

La tóte mĕsurile aceste cu totulŭ nemotivate, — căcĭ faptulŭ, că se observă o viuă mișcare electorală, încă nu póte justifica mobilisarea forței armate, — le-a pusŭ vêrfŭ faimósa proclamațiă, ce a afișat'o în Neutra președintele comitetului electoralŭ, și a căreia cuprinsŭ le este deja cunoscutŭ cetitorilorŭ noștri.

Acestŭ ucazŭ „fără sémĕnŭ în analele scandalelorŭ electorale ungurescĭ", cum îlŭ caracteriséză o fóiă din Pesta, a fostŭ cetitŭ în ședința camerei de interpelantulŭ Hortovanyi, și totușĭ ministrulŭ de interne Perczel nicĭ după acésta nu s'a sfiitŭ a încerca sĕ se scótă din încurcătură, afirmândŭ, că acea proclamațiă n'ar fi autentică, că ar fi apocrifă. La celelalte întrebărĭ ministrulŭ a rĕspunsŭ ascunḑêndu-se după spatele vice-șpanului și a solgăbirĕilorŭ lui, carĭ i-au raportatŭ, că prin agitațiunea electorală a partidei poporale e amenințată siguranța publică și că ordinea nu se va puté susținé decâtŭ numai recuirândŭ miliția.

Cu tóte că „partida poporală" nu se bucură de simpatii la celelalte partide oposiționale maghiare, procederea arbitrară și despotică a organelorŭ administrațiunii și a președintelui electoralŭ din Neutra a scandalisatŭ și a indignatŭ pe toțĭ la culme.

„După cele petrecute la Neutra este minciună și neghiobiă de a mai vorbi de constituționalismŭ în Ungaria" esclamă „Budapesti Hirlap", ér deputatulŭ Hortovanyi ḑise: „Déca sĕ concedŭ președințilorŭ electoralĭ astfelŭ de abusurĭ și escese, s'a finitŭ cu libertatea electorală în Ungaria".

Noi întrebămŭ însĕ, când au fostŭ vre-odată alegerĭ libere în Ungaria?

Scirile cele mai nouĕ, ce le primimŭ despre alegerea de erĭ din Neutra spunŭ, că alegĕtorii „partidei poporale" credeau, că, după numĕrulŭ lorŭ vorŭ reuși cu vre-o 300 voturĭ majoritate.

Dér au făcutŭ socotéla fără de Tarnoczy, voinicosulŭ președinte electoralŭ. Acesta a împedecatŭ simplu cu forța pe alegĕtorii oposiționalĭ de a'șĭ da votulŭ. Purtarea lui volnică și despotică a produsŭ o nespusă indignațiune în totŭ orașulŭ. Cu totŭ felulŭ de apucăturĭ a depărtatŭ dela urnă sute de alegĕtorĭ oposiționalĭ, pe alții i-a opritŭ în locŭ cu miliția, pe mulțĭ, între carĭ și preoțĭ, i-a arestatŭ și resultatulŭ a fostŭ învingerea candidatului guvernamentalŭ cu mare majoritate.

Tóte aceste nu suntŭ nouĕ. S'au mai întêmplatŭ, însĕ nu erau luate în sémă ca aḑĭ, — căcĭ forța brutală se îndrepta mai multŭ în contra candidaților naționaliștĭ românĭ, sêrbĭ etc.

La 1884, în cercul Cehul-Sĕlagiului au învinsŭ vr'o 140 de alegĕtorĭ maghiarĭ față cu 8—9 sute de alegĕtorĭ românĭ și au învinsŭ totŭ numai cu ajutorulŭ acestorŭ ticălóse presiunĭ și a forței brutale contra alegĕtorilorŭ candidatului partidei naționale române.

Lui Banffy i-a fostŭ datŭ sĕ continue acéstă metodă electorală și sĕ-o aplice cu tótă vigórea și față de oposițiunea maghiară.

Inainte numai, căcĭ lucrurile mergŭ de minune!

Cum lucréză băncile ungurescĭ? Pentru a dovedi, că *totă politica de aḑĭ a Ungariei nu însémnă altŭ-ceva, decâtŭ „domnia banului pe tóte terenele, fără considerare la interesele mai înalte morale și politice"*, „Hazánk" dela 20 Martie publică următórele date, privitóre la resultatulŭ operațiunilorŭ băncilorŭ ungurescĭ din anulŭ trecutŭ: Banca din Muraköz imparte acționarilorŭ ca *dividende* după capitalulŭ socialŭ 10%; cea din Abony asemenea 10%; banca din Solnocŭ 11%; cea din Dunaföldvár 12%; banca din Győr după unŭ capitalŭ de 50,000 fl. a avutŭ 27,000 fl. profitŭ curatŭ; cea din Hodmezővásárhely după 100,000 fl. a avutŭ profitŭ curatŭ 50,000 fl.; cea din Zombor totŭ după 100,000 fl. a avutŭ *60,000 profitŭ curatŭ*; dividendele la ambele aceste băncĭ suntŭ de *35%*, ér banca din Kecskemét dă *dividende de 45%*.

„Cifre de acestea", ḑice „Hazánk", „se vĕdŭ pe tótă linia. Se vĕdŭ chiar și acolo, unde poporulŭ sbiară după pâne și erumpe în turburărĭ sângeróse. Economia rurală dispare sub sarcina poverilorŭ și sub greutatea timpilorŭ, ér ómenii banilorŭ, frecându-șĭ mânile de bucuriă, bagă în buzunarŭ profitele cele bogate, decâtŭ carĭ *mai bogate nu dau nicĭ minele de aurŭ din California.* Óre echitabilŭ este acésta? Óre póte-se permite, la locŭ este, patriotică este o politică ca acésta?.... Guvernulŭ Ungariei pe față și cu fruntea ridicată se avêntă în politica mercantilă, între aceia, carĭ au cutezanța orĭ nepriceperea de-a se bucura de acestŭ progresŭ, care în resultatele sale finale nu póte aduce, decâtŭ desastre asupra țĕrei, prin carĭ adĭ mâne ómenii vorŭ fi divisațĭ numai în două classe: în *cumpĕrațĭ* și *cumpĕrătorĭ.* La acestŭ resultatŭ putemŭ ajunge, ba în parte amŭ și ajunsŭ deja".

Ordinulŭ lui Perczel.

Etă din cuvêntŭ în cuvêntŭ ucazulŭ medievalŭ alŭ ministrului Perczel, contra colectelorŭ pentru monumentulŭ lui *Avramŭ Iancu*:

„Se scie, că agitatorii românĭ plănuescŭ ridicarea unei statue lui Avramŭ *Iancu*, devenitŭ celebru prin atrocitățile comise de Românii contrarĭ patriei asupra Maghiarilorŭ și supra-numitŭ „regele Munțilorŭ", arangiândŭ colecte parte publice, parte secrete spre acestŭ scopŭ, prin ceea ce intenționéză a amăgi și agita pe Românii, carĭ nu cunoscŭ trecutulŭ. *Eternisarea memoriei unui astfelŭ de individŭ* n'ar fi altceva, decâtŭ *propovăduirea celui mai negru fanatismŭ de naționalitate*, glorificarea aceluia, care *șĭ-a tradatŭ patria*, care a fostŭ causa uciderei și jăfuirei familiilorŭ nevinovate.

„*Atentatulŭ* acesta nefiindŭ permisibilŭ, ordonezŭ prin acésta, că orĭ unde pe teritorulŭ țĕrii s'ar încerca ridicarea unei statue pentru numitulŭ, șefii respectivei localitățĭ cercuale séu comitatense *s'o împiedece sub grea rĕspundere personală, colectele*

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Limbĭ mute.

Mijloculŭ, prin care omulŭ caută sĕ se înțelégă cu altŭ individŭ, este limba. Abstragêndŭ însĕ dela limba, care se esprimă prin sunete, se potŭ enumĕra încă unŭ lungŭ șirŭ de limbĭ mute, în carĭ, prin convenția reciprocă, diferite obiecte séu aparițiunĭ înlocuescŭ cuvêntulŭ. Mai cunoscută din acestŭ cercŭ este *limba florilorŭ.* Fiă-care fetiță tînĕră scie, ce însemnătate au deosebitele creațiunĭ drăgălașe ale Florei. Cum omulŭ a sciutŭ sĕ adune interpretările visurilorŭ, și, ordinate, sĕ le împărtășéscă altora, totŭ astfelŭ esistă unŭ numĕrŭ de cărticele, carĭ se ocupă cu limba florilorŭ. Ea este cu deosebire mijloculŭ de comunicare între cei amoresațĭ. In timpulŭ, când sensitivulŭ juca unŭ rolŭ mai însemnatŭ, limba florilorŭ era fórte prețuită, astăḑĭ ea s'a retrasŭ în pensionate, în familii, séu în cercurĭ sociale mai restrînse, unde își petrece viéța tineretulŭ. Aci fiă cine scie, că o *garófă* pe pieptulŭ bărbatului însémnă: „Mĕ poțĭ avé încă!" Câte ființe fermecătóre, ale cărorŭ pieptŭrĭ numai că nu se sfâșie de amorŭ secretŭ, stau sĕ esclame de bucuriă, când zărescŭ acéstă flóre. Unŭ *mărgăritarŭ*, o *viorea*, unŭ *miosot* — câtŭ de hotărîtóre puteau sĕ fiă ele pe timpulŭ, când ómenii erau mai simțitorĭ, asupra liniștei sufletescĭ a aceluia, care la întrebarea, ce a cutezat'o, nu aștepta rĕspunsŭ dela buze séu dela pénă, ci singurŭ numai dela flóre. Atuncĭ se desvoltase și acelŭ sistemŭ complicatŭ, pe care îlŭ aflămŭ astăḑĭ grămăditŭ în multe cárticele, ce conținŭ limba florilorŭ și care era de totŭ greoiu și fără de gustŭ; numai în cele mai rarĭ casurĭ s'a păstratŭ înțelesulŭ simplu și frumosŭ, ce peste totŭ se dă drăgălașelorŭ creațiunĭ ale vegetațiunei. Astfelŭ *viorica de munte* însémnă unŭ omagiu curtenețŭ și rece; ea este între florĭ, putemŭ ḑice, biletulŭ de visită parfumatŭ. In modŭ analogŭ cu timpulŭ s'a schimbatŭ în cele mai multe casurĭ înțelesulŭ frumosŭ de mai înainte alŭ florilorŭ.

Afară de acéstă limbă mută, care vorbesce prin florĭ, este încă una, care vorbesce prin *colorĭ.* Astăḑĭ simbolulŭ colorilorŭ asemenea s'a pierdutŭ aprópe de totŭ; mai înainte însĕ fiă-care colóre avea o însemnătate, pe care fiă-cine o cunoscea. Era pe timpulŭ Troubadurilorŭ, când unŭ cavalerŭ ḑise: „Nu numescŭ dama, pe care o iubescŭ — dér mi am alesŭ colórea ei predilectă". Chiarŭ și datina, ca fiă-care țĕră sĕ-șĭ alégă colorile, se póte reduce la intențiunea de-a da o anumită espresiune prin acésta caracterului naționalŭ. De pe stégulŭ, ce fâlfâe mândru în vêrfulŭ corabiei, poțĭ ceti îndată țéra, sub a cărui scutŭ stă ea. Fantasia ómenilorŭ din evulŭ mediu a datŭ colorilorŭ următórea însemnătate: *verde*, indică începutulŭ dragostei; *roșu*, o inimă aprinsă de iubire; *galbenŭ*, favorulŭ oferitŭ; *albastru*, fidelitatea adevĕrată; *negru* durerea dragostei și doliulŭ. Prin diferite combinațiunĭ limba colorilorŭ a devenitŭ mai complicată. Astfelŭ verde și albastru însemnau începutulŭ în constanță; albŭ și albastru succesŭ în dragoste; albŭ și negru, o bună amintire în durere și doliu; surŭ și verde, iubire nobilă; negru și surŭ, durere după iubire; albastru și negru, fidelitate continuă. Totŭ astfelŭ se potŭ esplica și hainele colorate din evulŭ mediu, prin carĭ se dedea espresiune diferitelorŭ stărĭ sufletescĭ. Reîntórcerea la simplicitate își esercită influința bine-făcĕtóre și asupra interpretărei colorilorŭ, așa că în memoria popórelorŭ rĕmaseră neștirbite numai următórele caractere simbolice: *albastru: pentru fidelitate, verde: pentru speranță, galbenŭ: pentru falsitate, roșu: pentru iubire, albŭ: pentru nevinovăție și negru: pentru doliu.*

Când iubirea voiesce sĕ se manifesteze așa, ca sĕ nu fiă înțelésă de orĭ și cine, ea se mai folosesce și de alte limbĭ mute. Astfelŭ în timpulŭ mai nou spre scopulŭ acesta s'a alesŭ *marca postală.* Décă ea se lipesce deasupra în colțulŭ dreptŭ alŭ scrisórei, însémnă: „Dorescŭ amiciția ta", în drépta deasupra curmeḑișŭ: „Mĕ iubescĭ?", în drépta deasupra întórsă: „Nu-mĭ mai scrie", deadrépta dedesubtŭ curmeḑișŭ: „Scrie-mĭ numai decâtŭ", în stânga de-asupra: „Te iubescŭ", în stânga de-asupra curmeḑișŭ: „Iubescŭ pe altulŭ", în stânga de-asupra întórsă: „D-ḑeu cu tine, iubito!" în stânga dedesubtŭ: „Fidelitatea își află rĕsplata", în stânga dedesubtŭ întórsă: „Lasă-mĕ singurŭ cu durerea mea", într'o lenie cu numele de familiă: „Primesce-mĭ iubirea", totŭ acolo curmeḑișŭ: „Dorescŭ, sĕ te vĕdŭ" și totŭ acolo întórsă: „Nu sunt liberŭ". De aci se vede, că acéstă limbă,

pentru acestă scopă nu se potă suferi, şi întru câtă deja s'au întêmplată colecte, *colectanţii* — în virtutea legiloră şi regulamenteloră esistente — *trebue sĕ fiă traşĭ la rĕspundere*, ér *suma adunată sĕ se confisce*.

„Mai observă, că toţĭ aceia, pe carĭ autoritatea îi surprinde colectândă, *comită delictă*, şi ca atarĭ suntă a-se pedepsi cu *cincĭ-spre-ḑece ḑile închisóre şi 100 fl. amendă*".

Prin acestă ucază barbară ministrulă Perczel şĭ-a eternisată pe toţĭ vecii memoria, în modă câtă se póte de „strălucită" înaintea Româniloră, propovĕduindă faţă de noi „celă mai negru fanatismă de naţionalitate", lucru pe care nu-lă vomă uita nicĭ-odată!

Conferenţa episcopiloră catolicĭ.

In 19 Martie n. s'a întrunită în palatulă primatelui din Buda conferenţa episcopiloră catolicĭ, luândă parte: archiepiscopulă de Calocea George *Császka*, Metropolitulă gr. cat. Dr. Victoră *Mihalyi*, Iónă *Zalka* din Györ, *Schopper* din Rosnyo, *Schuster* din Vaţă, *Bende* din Neutra, *Bubics* din Caşovia, *Meszlényi* din Sătmară, br. *Hornig* din Vesprimă, *Steiner* din Alba-regală, *Szmrecsányi* din Scepuşă, *Rimély* din Beszterczebánya, *Szabo* din Gherla şi *Firczák* din Muncaciu, apoi *Májorossy* şi *Fehèr* Ipoly plebană din Pannonhalma.

Inainte de conferenţă s'a încinsă o conversaţiă fórte viuă între prelaţĭ; unulă dintre ei a dusă cu sine o copiă a epistolei Papei, adresată lui Zichy. Epistola acésta — ḑice „Hazánk" — a născută sensaţiă între prelaţĭ, mărindă şi mai multă interesulă şi simpatia faţă de alocuţiunea Papei, ce a ţinut'o în consistorulă închisă şi în care *s'a pronunţată fórte categorică contra reformei bisericescĭ-politice din Ungaria*.

Conferenţa s'a deschisă la 10 óre printr'ună discursă ală primatelui *Vaszary*. Elă ḑise, între altele, că nu este necesară a precisa din nou atitudinea înaltului cleră catolică faţă de proiectele bisericescĭ-politice nevotate.

După vorbirea primatelui, conferenţa a luată hotărîrea, în unanimitate, ca *sĕ nu-şĭ schimbe atitudinea de până acum faţă de proiectulă liberului eserciţiu religionară şi ală recepţiunei*.

In urma acestei hotărîrĭ corulă episcopiloră catolicĭ va vota în camera magnaţiloră contra acestoră proiecte.

Cărţĭ confiscate la gara Braşovă.

Braşovă, 7 Martie v. 1895.

Stim. D-le Redactoră! In vitregele timpurĭ din urmă, şicanele şi volniciile funcţionariloră maghiarĭ au devenită faţă de noi Românii atâtă de dese, încâtă astădĭ marele publică română privesce celă multă cu dispreţă la ele şi fără de acea mare agitaţiune de mai înainte, de-órece — suntă la ordinea ḑilei!

Cu tóte acestea credă, că e consultă şi bine, sĕ înregistrămă aceste volnicii, carĭ fórte adese-orĭ suntă atâtă de „*bócăne*", pentru ca apoi înfierându-le după merită, de o parte sĕ se vadă, până unde póte merge ura órbă a guvernanţiloră noştri în contra a totă ce e românescă, ér de altă parte, ca poporulă nostru sĕ le ţină minte! Astfelă sunt convinsă, că tot-déuna vomă puté temeinică sci, *cu cine şi ce* avemă sĕ facemă în înălţătórea nóstră luptă naţională.

Din susă amintitele cause nu m'am putută reţiné de a nu aduce la cunoscinţă una dintre cele mai nouĕ volnicii ale funcţionariloră maghiarĭ, care pe câtă e de îndrăsnéţă, pe atâtă e şi de ridicolă. Casulă s'a petrecută în modulă următoră:

Inainte cu vre-o câteva sĕptĕmânĭ, societatea de lectură a studenţiloră românĭ din locă a comandată directă dela librăria D-lui C. *Sfetea* din Bucurescĭ vre-o 80 de cărţĭ literare pentru biblioteca sa. Aceste cărţĭ au şi sosită în scurtă timpă, dér — *nunc venio ad fortissimum* — funcţionarii postalĭ dela gara din locă, contra legii, *au desfăcută pachetulă*, în firma credinţă, că vor afla într'ênsulă sumedeniă de „cărţĭ irredentiste". Şi, după a loră bine chibzuită părere, au şi aflată lucrurĭ „bănuitóre". Fiindă înscinţată despre acésta societatea de lectură, s'au trimisă la faţa locului doi studenţĭ, spre a stărui pentru liberarea respectiveloră cărţĭ, de-órece era îndeobşte cunoscută studenţiloră, că numai cărţĭ permise în „liberala" Ungariă s'au comandată.

Funcţionarii postalĭ dela gară însĕ au fostă cu totulă de altă părere, şi de aceea tuturoră protestăriloră celoră doi studenţĭ au rĕspunsă cu emfasă, că **au confiscată vre-o 20 de cărţĭ**, de vreme ce ele conţineau „articolĭ agitatoricĭ" („izgató czikkek). Intre aceste cărţĭ, funcţionarulă „română" *Moga* susţinea, că ar fi şi vre-o 10 broşurĭ, ce cuprindeau discursulă d-lui D. A. Sturdza, precum şi vre-o alte 10, ce tractau biografia lui Gr. Brătianu.

Nemulţămindu-se cu aceste vagĭ rĕspunsurĭ, societatea de lectură a trimisă érăşĭ la gară pe cei doi studenţĭ, Lunĭ în 6 Martie v. c., în timpulă óreloră oficióse, spre a solicita din nou liberarea cărţiloră *pe basa listei cărţiloră oprite în Ungaria, în care listă nu se afla nicĭ o carte din cele comandate*.

Tóte fură însĕ înzadară. Numai după îndelungată hesitare s'au înduplecat „nobilii" funcţionarĭ de-a spune titula cărţiloră oprite, carĭ suntă următórele:

Ghiveci, de Dr. Ureche (îi va fi speriată de sigură numele de *Ureche*); *Urania*, de G. Flammarion (Bah! sĕ oprescă până şi acéstă carte internaţională şi tradusă chiar şi în a loră limbă!); *Originea speciiloră*, de V. Conta (numai Vol. II!); *Balade şi Idile*, de Coşbucă (Sic! Ce-oră mai fi avêndă şi aceste cu *ideia de stat?!*); *Importanţa studiiloră slave pentru Românĭ* (îndată se voră fi cugetată voinicoşii la panslavismă!); *Răpirea Basarabiei*, de I. Gianŭ; *Căpitană Ropotă*, de Rădulescu-Niger; *Diverse*, de Eminescu; *Ardélulă*, de Slavicĭ; *Istoria literaturei române*, de Adamescu; *Cronicele vechĭ moldovenescĭ* de Bogdană; *Incercărĭ asupra istoriei sciinţeloră şi a trecutului ţĕrii românescĭ* de Ionescu-Gionă; *Stratŭ şi substratŭ*; de Haşdĕu, şi 10 broşurĭ, ce conţineau biografia neuitatului Gr. Brătianu (Liga!!).

E de însemnată, că în deosebĭ funcţionarulă română Moga, originară pare-mi-se din Micăsasa după declaraţiunlei chiar a celorlalţĭ funcţionarĭ maghiarĭ a desvoltată ună „energică hiperzel" pentru confiscarea susă amintiteloră cărţĭ, pe carĭ *elă* le-a declarată de periculóse statului, credêndă, vedĭ Dómne, că printr'ună slugarnică serviciu se va puté ilustra şi mai bine ca „bună patriotă". Judece-lă lumea, căcĭ de comentariile mele nu e vrednică.

Vedemă deci, că din susă amintitele cărţĭ, nicĭ una nu conţine măcară cea mai mică urmă de „agitaţiune", fiindă parte cărţĭ literare, parte studii scienţifice; zeloşii funcţionarĭ trebue, că le-au confiscată numai din prostiă, împreunată cu nesfîrşită ură faţă de totă ce e românescă; ba ei mai umblară încă şi cu neadevĕrurĭ, ca spre esemplu afirmaţiunea, că între cărţĭ ar fi fostă şi 10 broşurĭ, ce conţineau discursulă d-lui D. A. Sturdza, pe când tóte aceste oprite şi „periculóse" volume se potă dilnică vedé în galantarulă librăriei d-lui Ciurcu din locă.

S'au făcută aşa-déră şi prin acéstă nouă volniciă de rîsă şi de batjocură, dovedindă érăşĭ şi érăşĭ, că „dela terorismă până la ridicolă, numai ună singură pasă este", — pe care ei de multă l'au făcută.

Şi astfelă s'a terminată acéstă tristă comediă, rĕmânêndă, ca cele 23 de cărţĭ confişcate sĕ fiă trimise la ministerială din B.-Pesta, pentru ca astfelă sĕ pótă fi din nou „salvată" şubreda „ideiă de stată" a maghiarismului prin nimicirea periculoşiloră „microbĭ irredentiştĭ", ce se voră fi aflată pe ele, de vreme ce veniau din — Bucurescĭ!!

Er noi la tóte aceste ispràvĭ n'avemă sĕ ḑicemă tuturoră celoră ce într'ună homerică rîsă isbucni-voră la auḑulă impunătórei volnicii, decâtă: „*Risum teneatis!*".

Longină.

SCIRILE ḐILEI.

9 (21) Martie.

La temniţă. Cetimă în „*Dreptatea*", ce amă primit'o aḑĭ: „Ierĭ s'a presentată d-lă Dr. V. *Branisce* la tribunală, unde 'i s'a publicată în estrasă sentinţa şi decisulă Curiei ér dup'aceea 'i s'a estradată de procuratură certificatulă de *intrare în temniţa dela Seghedină pe 30 Martie*". — Dorimă din inimă confratelui nostru tăriă sufletéscă şi trupéscă pentru a puté suporta osênda grea, ce 'i s'a dictată de duşmanii nemiloşĭ ai causei poporului română, pe care dênsulă a apĕrat'o şi susţinut'o cu atâta curagiu şi resoluţiune bărbătéscă!

—o—

Archiepiscopulă Zardetti la Metropolitulă Mihalyi. Din Lugoşă se anunţă lui „Pester Lloyd", că archiepiscopulă latină *Zardetti* din Bucurescĭ, la reîntórcerea sa din Budapesta către casă, s'a coborîtă la Lugoşă, unde a fostă primită, ca óspe, de Metropolitulă Dr. Victoră *Mihalyi*.

—o—

O scornitură. Fóia unguréscă „*Arad és Vidéke*" şi după ea tóte celelalte foi maghiare au adusă scirea, că P. S. Sa Episcopulă Ioană *Meţianu* dela Arадă ar fi dojenită pe catechetulă V. *Olariu*, pentru-că n'ar fi respectată ḑilele de 15 Martie şi 6 Octombre, ḑile de „doliu" pentru Maghiarĭ, ci a ţinută prelecţiunĭ cu elevii. „*Dreptatea*", informându-se în afacere, ḑice, că tótă istoria acésta e o scornitură. Catechetulă Olariu a fostă dojenită, ce i dreptă, însĕ nu pentru motivulă arătată de foile unguresci, ci pentru-că numitulă catechetă n'a voită sĕ estradea date matriculare pentru ună poporénă ală sĕu în forma recerută. Dojenirea din causa acésta s'a întêmplată în Noemvre 1884.

—o—

Tesaură găsită în Basarabia. In privinţa tesaurului găsită lângă Reni, în Basarabia, scrie „Timpulă": Primimă următórele amĕnunte dela ună amică ală nostru din localitate: In apropiere de Reni, într'ună sată numită Anadol, la marginea căruia este o carieră de piatră, patru Românĭ săpândă într'o rîpă adêncă, de unde scoteau pietrişă, vĕdă de-odată că se dărîmă o mare bucată de mală. Unulă din lucrătorĭ, continuându-şĭ tréba, lovesce cu sapa într'ună bolovană surpată odată cu malulă şi sub spărturile bolovanului descopere, spre marea lui surprindere, ună vasă în care găsesce 1.000 bucăţĭ de aură în mărimea galbenului, dér de o greutate multă mai mare. Cea mai mare parte din aceste monede suntă, cum am spusă deja, din timpulă lui Alexandru celă Mare şi au pe o parte efigia acestui împĕrată, cu caşcă pe capă, ér pe partea cealaltă emblema victoriei cu aripĭ şi cu inscripţia grécă λέξανδρος, adecă Alexandru, dér litera *A* fiindă la marginea monedei, s'a rosă de timpă şi nu se mai distinge. Celelalte monede suntă din timpulă lui Filipă, tatălă lui Alexandru. Acestea pórtă pe o parte efigia lui Filipă, ér pe cealaltă inscripţia, în grecesce, *Φιλίππος Βασίλεύς* şi ună *cară* grecescă trasă de trei cai şi mânaţĭ de ună omă.

—o—

Urcarea preţului cerealeloră în portulă Brăila continuă. Aceeaşĭ urcare, fórte simţitóre, se produce şi în Moldova, unde vagonulă de porumbă a ajunsă sĕ se vîndă cu 1000 lei, iar vagonulă de grâu cu 1150 lei, din 500 şi 650, câtă era acum douĕ lunĭ de ḑile.

—o—

Invenţiunea unui tînĕră română. Ună tînĕră română din Pesta, cu numele Iuliu *Florea*, a inventată o maşinerie, care are de basă a construcţiunei electricitatea şi care e menită a servi la evitarea ciocnirii de trenurĭ. Douĕ trenurĭ, carĭ merg pe aceeaşĭ liniă şi suntă în pericolă de-a se ciocni, voră puté sĕ evite ciocnirea prin sgomotulă ce-lă face aparatulă electrică deja la o distanţă de 3 chlm. Tînĕrulă română a luată patentă din mai multe ţĕrĭ asupra invenţiunei sale.

—o—

Aniversarea morţii lui Kossuth. Ierĭ s'a împlinită anulă de cândă a murită în Turină „marele sfântă" maghiară Ludovică Kossuth. Foile unguresci, carĭ profeséză principiile lui, au apărută în doliu. „Magyarország" scrie ună articolă, în care cere dela „magyar nemzet" sĕ trimită din fiă-care comună, din fiă-care adunare adrese către dietă, în carĭ se pretindă „ca ea sĕ rupă pata de ruşine a ingratitudinei laşe de pe naţiune", adecă dieta în numele „naţiunei" sĕ recunóscă oficiosă meritele neperitóre ale lui Kossuth. — Şi tocmai în aceste ḑile foile „naţiunei cavalerescĭ" au sfruntata neruşinare de a numi pe *Iancu* ună „*calĕu!*"

—o—

Franciscă Kossuth candidată de deputată. Deputatulă cercului electorală ală Tapolţei Paul *Csigo*, murindă, Tapolţenii au candidată pe Franciscă Kossuth în acelă cercă electorală.

—o—

Concertulă Turolla. Atragemă încă odată atenţiunea publicului asupra concertului de Vinerĭ ală artistei în cântare Emma Turolla, care ne promite o séră deosebită plăcută.

Din districtulă Năsĕudului.

— Martie 1895.

„*Perirea ta din tine Israile*". — In timpii din urmă amă avută trista ocasiune de a vedé, că nu este ţinută, care sĕ nu-şĭ aibă ómenii sĕi ticăloşĭ, egoiştĭ, denuncianţĭ, ómenĭ nemernicĭ, carĭ au causată nĕcasurĭ neşterse şi perderĭ ireparabile nu numai la indivịḑĭ singuraticĭ, ci chiar la regiunĭ în-

---

esprimată prin posiţia marceloră, încă e destulă de complicată ca şi cele amintite, cu escepţiunea, că creaţiunile plăcute ale Florei suntă mai potrivite, de-a fi intermediatorĭ muţĭ ai modului de cugetare.

Cei mai marĭ duşmanĭ ai limbei de marce suntă funcţionarii de poştă, de óre-ce aceia, carĭ corespondéză în modulă acesta, se află într'ună continu conflictă cu îndrumarea cunoscută, de-a lipi marcele tot-déuna deasupra în drépta.

O limbă cu multă mai poetică e *limba eventaliului*. Marca, orĭ-ce înţelesă frumosă ar voi omulă sĕ esprime prin posiţia ei, rĕmâne totă rece şi fără espresiune, până când spiţele eventaliului deschise încetă séu închise cu repeḑiciune, vorbescă o limbă cu multă mai pregnantă. Afară de acésta sĕ mai ia omulă în considerare, că eventaliulă e construită din materiă fină şi jócă colorĭ, carĭ singure suntă în stare sĕ captiveze ochii şi sĕ esercite o anumită influinţă asupra disposiţiei. Mâna frumósă femeiéscă ilă légână în drépta şi stânga, în timpă ce ochiulă vorbesce textulă la acéstă mişcare de arabesc. In adevĕră una dintre cele mai plăcute şi ingeniose din manifestările mute! Femeile din ţĕrile sudice, Spaniola şi Creola, suntă atâtă de destere în modulă acesta de conversare, încâtă prin diferitele mişcărĭ ale eventaliului ele esprimă o scală întrégă de simţĕminte.

Cum se vede, tot-déuna galanteria a jucată rolulă principală la crearea a astfelă de limbĭ mute. Decĭ nu e de mirată, că şi *sărutulă mânei* cu esacticitate alfabetică se póte face interpretele simţĕminteloră. Ună sărută fugitivă dovedesce, că omulă e uşuratecă; ună sărută încetă şi caldă tradéză pe fantastulă; ună sărută înfocată şi puternică dovedesce ună caracteră resolută. Sărutulă de mână secretă, pe care nu-lă observă nimenĭ, decâtă numai dama respectivă — cine altulă şi l'ar puté permite, decâtă numai acela, care e sigură de graţia damei! Sărutulă făr' de considerare, că e pusă elă pe mâna dréptă séu stânga, dovedesce, că bărbatulă e ună bădărană. In fine sărutulă, care nu atinge mâna, ci numai încheiătura mânei, este semnulă credinţei eterne.

(„Pol.") *V. S.*

tregĭ; însĕ pare că nicĭ unŭ ţinutŭ n'a fostŭ infectatŭ de atâţia indiviḑĭ de pănura acésta, ca ţinutulŭ Năsĕudului. Şi lucru propriu: între nemernicii dela noi mulţĭ nu suntŭ dintre grăniţerĭ, ci dintre aşa porecliţii „ţĕranĭ“ (séu provincialiştĭ, ómenĭ născuţĭ în afară de teritorulŭ grăniţerescŭ), carĭ numai grăniţerilorŭ şi institutiunilorŭ lorŭ potŭ sĕ mulţuméscă ceea ce suntŭ, ér în schimbŭ, décă ar avé simţŭ de dreptate şi omeniă, ar trebui sĕ le fiă recunoscĕtorĭ şi nu li-ar fi ertatŭ sĕ se arunce cu o furiă infernală asupra a totŭ, ce e grăniţerescŭ, chiar şi asupra fondurilorŭ grăniţerescĭ, carĭ au o menire atâtŭ de frumósă pentru întréga patriă.

Triste esperienţe au mai făcutŭ bieţii grăniţerĭ cu „ţĕranii“ primiţĭ şi adăpostiţĭ în mijloculŭ lorŭ. Toţĭ au începutŭ prin a se tîrî până la umilire şi a promite marea cu sarea, şi aprópe toţĭ sfîrşescŭ prin a-şĭ bate jocŭ în modulŭ celŭ mai mârşavŭ de grăniţerĭ şi de ce este alŭ grăniţerilorŭ. Şi astăḑĭ suntŭ în Năsĕudŭ „ţĕranĭ“, cărora li-se face rĕu, de câte-orĭ audŭ pronunţându-se de vorba „grăniţerŭ“. Şi acum trăiesce în Năsĕudŭ soţia unui funcţionarŭ importatŭ, care promitea plată celorŭ ce vorŭ trage câte-o bătae fiilorŭ de grăniţerĭ, pe carĭ nu-i putea suferi. Amărîtŭ în adênculŭ sufletului de atâta ură, erupse odată vice-căpitanulŭ Lucchi — Dumneḑeu sĕ-lŭ erte! — în vorbele: „La ţĕranŭ şi urma sĕ i-o baţĭ cu bâta“.

Nu vomŭ atinge de astă-dată ranele causate prin perderea pădurilorŭ şi munţilorŭ etc., ci vomŭ da publicităţii unŭ altŭ faptŭ ruşinosŭ, care póte sĕ aibă urmărĭ fórte triste pentru noi.

Gimnasiulŭ din Năsĕudŭ s'a deschisŭ în 1863 cu puţine puterĭ didactice. In anii următorĭ, deschiḑêndu-se succesive nouĕ clase, s'a ivitŭ necesitatea de a înmulţi şi personalulŭ didacticŭ. Ast-felŭ în anulŭ 1864 administraţiunea fondurilorŭ scolare a chematŭ de profesorŭ pe Octavie Bariţŭ, mai alesŭ pentru limba maghiară. In curênd Bariţŭ ajunse a-şĭ arangia bine trebile, a-şĭ clădı casă şi a-şĭ aduna şi banĭ albĭ pentru ḑile negre, mai acceptându-i fondulŭ şi anii de serviciu dela scóla elementară din Ibaşfalău. In 1884, aşa-déră după unŭ serviciu la noi de 20 de anĭ, elŭ abḑice de profesură, cerêndŭ a fi pensionatŭ pentru „morbŭ şi bĕtrâneţe“. Pe atuncĭ fondulŭ, neavêndŭ tinerĭ calificaţĭ pentru postulŭ vacantŭ, Bariţŭ a fostŭ rugatŭ a mai servi unŭ anŭ, doi, până va absolva unŭ stipendiatŭ de ai noştri. Dér n'a voitŭ, şi nevoindŭ, fondulŭ ajunse într'o mare perplesitate, căcĭ totŭ în 1884 se mai pornì o calamitate pe capulŭ nostru: fondurile căḑură sub comisariatulŭ lui Bánffy, care nu concese, ca postulŭ sĕ fiă suplinitŭ prin altŭ profesorŭ dela gimnasiu, ci pretinse a se pune unŭ altŭ omŭ în loculŭ lui Bariţŭ. De altă parte nicĭ fondulŭ n'ar fi voitŭ sĕ ocupe definitivŭ cu unŭ streinŭ postulŭ vacantŭ, avêndŭ stipendiaţĭ de ai sĕi la universitate, destinaţĭ din capulŭ locului a ocupa ei catedrele de profesorĭ la gimnasiulŭ nostru. Bariţŭ însĕ rĕmase mutŭ la tóte rugările nóstre, şi trecŭ în pensiune cu salarulŭ întregŭ de 100 fl. pe lună, după unŭ serviciu la noi de 20 de anĭ. „Morbulŭ şi bĕtrâneţele“ însĕ n'au împedecatŭ pe Bariţŭ a primi mai târḑiu postulŭ de directorŭ la banca „Aurora“, postŭ cu multŭ mai obositorŭ, decâtŭ postulŭ de profesorŭ.

Din causa acésta administraţiunea fondurilorŭ trimise o deputaţiune la episcopulŭ din Gherla, sĕ ne recomande unŭ teologŭ absolutŭ, care pe lângă unŭ onorarŭ, sĕ substituéscă acestŭ postŭ până la altă dispoşiţiune. In Novembre 1885 directorulŭ gimnasialŭ raportéză administraţiunei fondurilorŭ, că a aflatŭ pe teologulŭ Ioanŭ *Gheţe* din Chiorŭ, presentândŭ tot-odată suplica acestuia, în care îşĭ ofere serviciulŭ provisorŭ, pe lângă unŭ onorarŭ de 700 fl. pe anŭ, *fără nicĭ o altă pretensiune*, ca sĕ nu fiă silitŭ a flămânḑi ca preotŭ la unŭ satŭ sĕrăntocŭ.

In 28 Noemvre 1885 comisarulŭ Bánffy acceptéză substituirea lui Gheţe, substituire, care dăinuesce până în Iunie 1887. In timpulŭ acesta Ciocanŭ se convinse, că Gheţe este unŭ bunŭ mamelucŭ, şi se convinse şi Bánffy, că tînĕrulŭ teologŭ — are tóte aptitudinele de a fi unŭ bunŭ maghiaronŭ, şi decĭ a notificatŭ fondurilorŭ, că nu mai póte tolera substituirĭ la gimnasiu prin ómenĭ necalificaţĭ ca Gheţe, ci numai aşa, décă fondulŭ va acorda lui Gheţe unŭ stipendiu, ca sĕ se pótă califica. Intenţiă câtŭ se póte mai transparentă: a şicana fondurile, călcândŭ „Instrumentulŭ fundaţionalŭ“, şi a aşigura unui omŭ, ca Gheţe, unŭ viitorŭ la gimnasiulŭ nostru.

Administraţiunea fondurilorŭ, adusă în strîmtóre, acordă lui Gheţe, în Iulie 1887, cu majoritate de voturĭ*) unŭ concediu de unŭ anŭ şi unŭ stipendiu de 400 fl., în scopulŭ de a lua esamenulŭ de profesorŭ în limba maghiară la universitate, mai întrevenindŭ şi la ministerŭ sĕ-i erte mai multe semestre de studiu şi sĕ-i permită a trece ast-felŭ esamenulŭ, cu unica condiţiune, sĕ servéscă la gimnasiulŭ nostru 10 anĭ.

Gheţe merge la universitatea din Cluşiu. Ce o fi făcutŭ acolo, elŭ scie; destulŭ că la finea cursului elŭ presintă administraţiunei diploma de calificaţiune din limba maghiară, în urma căreia în Iunie 1888 'i se pune în curentŭ salarulŭ de profesorŭ censuratŭ (1000 fl.), *însĕ netrecutŭ peste anii de probă*, şi totŭ cu condiţiunea de a servi 10 anĭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ.

Ce resultă din tóte acestea? Resultă, că Gheţe e obligatŭ, în schimbulŭ tuturorŭ beneficiilorŭ gustate, a servi gimnasiului nostru 10 anĭ, bine înţelesŭ: décă se va purta bine şi décă fondulŭ va avé nevoie de serviciile lui; ér fondulŭ, la rêndulŭ sĕu, are dreptulŭ a cere lui Gheţe serviciulŭ, la care s'a obligatŭ, pentru casulŭ însĕ, că Gheţe nu s'ar purta bine séu că fondulŭ nu ar mai avé nevoie de serviciulŭ sĕu, a-lŭ dimisiona chiar şi înainte de a-se împlini terminulŭ de 10 anĭ.

Ca sĕ nu nutréscă unŭ şerpe veninosŭ la sînulŭ sĕu, recomandămŭ administraţiunei fondurilorŭ, ca în interesulŭ gimnasiului, încă cu finele acestui anŭ scolarŭ, sĕ-lŭ dimită din serviciulŭ grăniţerescŭ, lăsându-lŭ sĕ se fericéscă unde şi cum va voi, cu atâtŭ mai vîrtosŭ, cu câtŭ fondulŭ l'a înḑestratŭ, pe spesele sale, cu calificaţiunea de profesorŭ de limba maghiară, pe lângă calificaţiunea sa teologică de mai înainte.

(Va urma)

O petiţiă
a Românilorŭ Bucovinenĭ.

Românii din Bucovina au înaintatŭ camerei deputaţilorŭ şi ministerului cultelorŭ şi instrucţiunei publice o petiţiă pentru înfiinţarea de clase paralele române la unŭ gimnasiu din Cernăuţĭ. Estragemŭ din acéstă petiţiă următórea parte:

Prin desvoltarea s'a istorică şi prin posiţiunea s'a fundată pe dreptŭ publicŭ, Ducatulŭ Bucovinei, cum constată şi recunósce Diploma împĕrătéscă din 9 Decemvre 1862, îşĭ are, sub raporturile prin dreptŭ esistente, individualitatea şi caracterulŭ sĕu în deosebı dela principala populaţiune pămênténă, dela Românii în ţéră de vécurĭ moşnenĭ. La impreunarea cu ţerile gloriósei nóstre Case domnitóre avêndŭ ţéra aprópe esclusivŭ în posesiune, Românii, reduşĭ din ce în ce în numĕrulŭ relativŭ prin continuă imigrare de alte némurĭ, facŭ în presentŭ, după statistică, a treia parte din populaţiunea totală şi, după mĕsura posesiunii de locŭ şi pămêntŭ, majoritatea relativă în ţéră.

Capitala ţerii are, după censimentulŭ din urmă, între 54,171 locuitorĭ 17,624 Românĭ şi 10,384 Rutenĭ, între carĭ 6522 de confesiunea gr. cat. Din aceştĭ din urmă o parte considerabilă, ca servitorĭ, salahorĭ şi ca proletariatŭ orăşenescŭ, nu e decâtŭ o populaţiune fluctuantă, aparţinêndŭ mai cu sémă la Galiţia, pe când Românii facŭ parte aprópe esclusivŭ din clasa proprietară, în preponderanţă cu populaţiunea principală a suburbiilorŭ, séu din clasa cultă. Satele din împrejurime, precum: Ceahor, Corovia, Cuciurmare, Horecea, Mihalcea, Molodia, Ostriţa, Voloca, Boian, Buda, Cotulŭ Ostriţei, Mahala, Nouăsuliţe, au séu aprópe esclusivŭ, séu în mare parte populaţiune română, aşa că districulŭ politicŭ alŭ Cernăuţilorŭ, deşi în majoritate rutênŭ, numĕră 19918 locuitorĭ românĭ. Pe lângă acésta mai vinŭ în privire pentru contingentulŭ gimnasiului din Cernăuţĭ districtele învecinate, celŭ alŭ Storojineţului cu 30670 Românĭ faţă cu 26584 Rutenĭ şi celŭ alŭ Siretului cu 14,608 Românĭ faţă cu 22,849 Rutenĭ.

Pentru cele trei gimnasii din ţéră Românii dau unŭ numĕrŭ întreitŭ de scolarĭ în raportŭ cu Rutenii. Ia anulŭ scolarŭ espiratŭ au fostŭ la tustrele, după datele programelorŭ scolare, între 1666 scolarĭ 410 Românĭ şi 143 Rutenĭ, între carĭ 74 de confesiunea gr. cat., în mare parte din Galiţia.

Ce privesce în deosebĭ frecuenţa gimnasiului din Cernăuţĭ, numĕrulŭ scolarilorŭ în cei ḑece anĭ din urmă se presentă în raportulŭ următorŭ:

		Şcolarĭ	Românĭ	Rutenĭ
1884/85	între	726	119	115
1885/86	„	721	128	107
1886/87	„	642	114	98
1387/88	„	641	103	93
1888/89	„	677	125	85
1889/90	„	679	111	87
1890/91	„	674	108	92
1891/92	„	701	113	92
1892/93	„	756	102	101
1894/95	„	810	100	116
Totalŭ:	„	7781	1133	986

Ca numĕrŭ mediu pe anŭ resultă decĭ între 778·1 scolarĭ *113·3 Românĭ faţă cu 98·6 Rutenĭ*, aşa că numĕrulŭ scolarilorŭ românĭ la gimnasiulŭ din Cernăuţĭ, cu tótă diversiunea considerabilă prin clasele paralele române dela gimnasiulŭ gr. or. din Suceava, e pe anŭ în terminŭ mediu cu 12·7 mai mare, ca celŭ alŭ şcolarilorŭ rutenĭ. De se mai ia însĕ în considerare, că între cei 986 scolarĭ rutenĭ din ultimii ḑece anĭ, 499 suntŭ de confesiunea gr. cat. şi sigurŭ celŭ puţinŭ 1/3 din Galiţia, care în acéstă periodă a datŭ pentru gimnasiulŭ din Cernăuţĭ 1201 scolarĭ, pe când numĕrulŭ scolarilorŭ românĭ din afară e de totŭ minimalŭ: numĕrulŭ scolarilorŭ românĭ indigenĭ faţă cu celŭ alŭ scolarilorŭ rutenĭ din ţéră la gimnasiulŭ din Cernăuţĭ se presentă în proporţiune aproximativă de 4: 3...

In adeverita credinţă şi probatŭ devotamentŭ către Tronŭ şi Patrie, noi Românii din Bucovina ţinemŭ de datoria nóstră către Statŭ şi Ţéră, de datoriă către trecutulŭ şi viitorulŭ nostru, sĕ ne ferimŭ de o neglijare a némului nostru şi a intereselorŭ nóstre celorŭ mai vitale în străbuna nóstră ţéră, şi sĕ mănţinemŭ în putere legitima nóstră pretenţiune spre o egală considerare a binelui nostru naţionalŭ-culturalŭ.

Noi destulŭ de durerosŭ trebue sĕ simţimŭ acum, că Românii cei pururea credincioşĭ către Impĕratŭ şi Imperiu suntŭ singurulŭ poporŭ alŭ Imperiului, pentru carele până adĭ nu esistă în patriă nicĭ o singură scólă secundară a statului cu limbă maternă, scólele cu limba de învĕţămêntŭ română fiindŭ întreţinute parte din propriele mijlóce confesionale, séu private, parte din mijlócele ţerii Şi totuşĭ nu mai puţin de socotitŭ este prinosulŭ de avutŭ şi sânge alŭ Românului pentru Tronŭ şi Patriă, ca elŭ sĕ trécă de mai puţinŭ îndreptăţitŭ a face pentru binele sĕu culturalŭ pretenţiune către bugetulŭ statului.

Cu încredere în o dréptă şi binevoitóre judecare a causei, subşternemŭ decĭ urgenta rugare: „Inalta Cameră (Ministeriu) binevoéscă, în considerarea momentelorŭ espuse înainte, anume în considerarea caracterului ţerii după dreptŭ publicŭ şi după starea etnografică, apoi în considerarea raporturilorŭ de populaţiune în Capitală şi jurŭ cu destrictele invecinate, în fine în considerarea raporturilorŭ de frecuenţă la gimnasiulŭ din Cernăuţĭ, sĕ dispună, ca *la înfiinţarea unui alŭ doilea gimnasiu în Cernăuţĭ, care cu privire la frecuenţa cea mare e neapăratŭ de trebuinţă, sĕ se înfiinţeze tot-odată şi clase paralele române, fiă la gimnasiulŭ acum esistentŭ, fiă la celŭ de înfiinţatŭ.*“

Noi putem pune cu atâtŭ mai vêrtosŭ credinţă în deplinirea acestei rugărĭ, cu câtŭ pentru clase paralele române se află atâtŭ scolarĭ câtŭ şi învĕţătorĭ în numĕrŭ mai corespunḑĕtorŭ, şi cu câtŭ cerinţele şi nisuinţele culturale ale poporului nostru prevenitŭ pentru progresŭ şi cultură, suntŭ demne de aşa considerare, nu numai pentru binele şi sporulŭ sĕu propriu, ci şi întru interesulŭ mai înaltŭ alŭ Statului.

In anulŭ 1895, luna lui Martie.

*) Minoritatea a avutŭ în vedere „Instrumentulŭ fundaţionalŭ“, care în punctulŭ acesta dispune: „In casŭ, când între concurenţĭ (la postulŭ de profesorŭ) nu s'ar afla calificaţĭ conformŭ cu legea, atuncĭ alegerile şi denumirile se vorŭ face numai provisorŭ, pe unŭ timpŭ anumitŭ, în care celŭ alesŭ, spre a nu fi amovatŭ din profesură, va avé de a face destulŭ cerinţelorŭ legei în vigóre şi a-şĭ câştiga, *pe spesele sale*, însuşirile cerute spre a puté fi profesorŭ publicŭ definitivŭ“. Bine înţelesŭ: aceste suntŭ statorite pentru fiiĭ de grăniţerĭ, negrăniţerii neavêndŭ nicĭ unŭ dreptŭ la fondurile nóstre. Acuma însĕ au dreptŭ: prin spărtura făcută în „Instrumentulŭ fundaţionalŭ“ de Ciocan et. comp. în favorulŭ lui Gheţe, Bánffy a introdusŭ tótă porodiţa negrăniţéră din districtulŭ Năsĕudului.

NECROLOGŬ. Cu inima înfrântă de durere aducemŭ la cunoscinţă tuturorŭ rudeniilorŭ, amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ, cumcă adorata şi prea iubita nóstră mamă **Vĕd. Cornelia Busiţia născ. Mihali** a încetatŭ din viéţă la 11 Martie 1895, la 3 óre diminéţa, după unŭ morbŭ greu şi îndelungatŭ în etate de 56 anĭ.

Sigetŭ, 12 Martie 1895. Fiă-i memoria binecuvêntată!

Iuliu Tătarŭ, Georgiu Tătarŭ, Ioanŭ Busiţia,
ca fii.

Scirĭ telegrafice.

Neutra, 21 Martie. Actulŭ de alegere se termină astăḑĭ la 6 óre diminéţa. *Latkoczy* căpătă *930* voturĭ, ér contele *Zichy 274*, decĭ *candidatulŭ guvernului a fostŭ alesŭ cu mare majoritate.*

Roma, 21 Martie. In *alocuţiunea Papei* se ḑice, că introducerea căsĕtoriei civile în Ungaria s'a decretatŭ contra voinţei episcopatului; au triumfatŭ aceia, carĭ profanéză moravurile, şi carĭ voescŭ sĕ arunce Ungaria în pericole, ce ameninţă prin inovărĭ. Toţĭ cei ce au puterea în mânĭ vĕdŭ, câtŭ de nefericitŭ şi contrarŭ adevĕrului este a prescrie pentru căsĕtoria catolicilorŭ o formă condamnată din partea bisericei.

Colonia, 21 Martie. *Esplosiunea unei* năi la Keeken produse unŭ efectŭ îngrozitorŭ în depărtărĭ de mai multe mile, şi causă mare stricăciune în tóte oraşele şi localităţile din jurŭ. La loculŭ catastrofei *au fostŭ omorîte 25 persóne.*

Literatură.

Jiulŭ, revistă pentru sciinţă şi literatură, apare odată pe lună în Têrgu-Jiu şi costă pe anŭ 8 lei; pentru streinătate: pe anŭ 10 lei. Abonamentele a-se adresa la Tipo-litografia naţională, Nicu D. Miloşescu în T.-Jiu (România). Nr 10 (an. I.) dela 15 Febr. a apărutŭ cu următorulŭ sumarŭ: Impulsiunea altruistică la omŭ şi animale, de Al. Stefulescu; Din trecutŭ, de Em. Părăeanu; Documente slavice şi române, de Al. Stefulescu; Mih. Zamfirescu, de G. P. Parvulescu; Balada nebunilorŭ, Somnolenţa, de M. Zamfirescu; Mucegaiulŭ lumei, de Al. Stefulescu; Dintre culise, de Vas. Petrescu; Furtună într'unŭ colţŭ de lume, de Svetozar Hurban; Nala şi Damayanti, de A. Stefulescu; Décă nu mĕ sărutai, Tăceţĭ, de Em. Părăeanu; Turburărĭ în funcţiunile digestive, de Dr. I. Urbeanŭ; Stampe, de V. Rola Piekarski.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 20 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.20
Renta de corône ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127.25
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	105.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.80
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	99.25
Imprum. ung. cu premii	161.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	153.—
Renta de hârtie austr.	101 60
Renta de argint austr.	101 80
Renta de aur austr.	124.80
Losurĭ din 1860	160.25
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1084.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	472.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	408.70
Napoleondorĭ.	9.73½
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.07½
London vista	122.90
Paris vista	48.60
Rente de corône austr. 4%. . .	101.25
Note italiene.	46 50

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 21 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.72	Vênd.	9.76
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.72
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.69	Vênd.	9.73
Galbenĭ	Cump.	5.80	Vênd.	5.85
Ruble rusescĭ	Cump.	131	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	5 98	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Nr. 1259—1895.

PUBLICAŢIUNE.

Vêndarea pe cale scripturistică de oferte a mai multorŭ realităţĭ aflătóre în fostele domenii şi aparţinĕtóre oraşului Braşovŭ, se va ţinea Marţĭ în 21 Maiu 1895.

Obiectele de vêndutŭ suntŭ următórele:

A) **In comuna Tohanulŭ nou.**

a) Móra de măcinatŭ de sub Nr. top. 278 dimpreună cu dîrstea transformată în móră de măcinatŭ de sub Nr. top. 275, precum şi acele 2 clădirĭ dimpreună cu dreptulŭ de apă şi de móră, mai departe grădina aparţinĕtóre de sub Nr. top. 276 dinpreună cu canalulŭ de móră de sub Nr. top. 277.

B) **In comuna Pórta.**

a) Móra cu curtea, grădina şi canalulŭ mórei sub Nr. top. 1723, 1724 şi 1725 dimpreună cu dreptulŭ regalului de móră şi apă cu obligamentulŭ admiterei conducerei apei în cantitatea folosită acum din canalulŭ mórei până în curtea sub Nr. top. 705 şi 706, admiţându-se în fine încorporarea prin cărţile funduare ale acestei servitutĭ dimpreună cu tóte favorurile oferate de legea pentru apă faţă de móră şi faţă de imobilul sub Nr. top. 2829, 1702, 1707 şi 1710.

C) **In comuna Moeciulŭ de josŭ.**

a) Móra de măcinatŭ în Moeciulŭ de josŭ Nr. top. 6060 dimpreună cu dreptulŭ de apă şi de móră şi canalulŭ de móră Nr. top. 6061.

D) **In comuna Zĕrneştĭ.**

a) Móra de susŭ cu grădina lângă rîu Nr. top. 473 şi 474 cu dreptulŭ de apă şi de móră.

b) Móra de josŭ de lângă rîu Nr. top. 1040.

Ofertele scripturistice sigilate provĕdute cu vadiulŭ de 10% din suma oferită şi cu unŭ timbru de 50 cr. au de a se aşterne până la 12 óre la prânzŭ în amintita ḑi d-lui primarŭ alŭ oraşului Braşovŭ.

In oferte are de a se aminti în cifre şi litere, fără deosebire décă ofertulŭ se referă asupra unui sĕu asupra mai multorŭ obiecte, — preţul de cumpĕrare oferatŭ pentru fie-care obiectŭ, mai departe numele şi pronumele oferentului, precum şi locuinţa sa.

Ofertele au sĕ conţină mai departe declaraţiunea oferentului, cumcă 'i suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi acele contractuale şi că se supunŭ lorŭ.

Aceste condiţiunĭ se potŭ esamina la oficiulŭ orăşienescŭ economicŭ în decursulŭ órelorŭ oficióse până în ḑiua pertractărei de oferte. Deschiderea ofertelorŭ va avea locŭ în amintita ḑi la 4 óre după prânzŭ în biroulŭ primarului.

Se observă în fine, cumcă atâtŭ comunele politice, câtŭ şi acelea bisericescĭ, pe a cărorŭ teritoriu se află obiectele de vêndare nu se eschidŭ dela oferare.

Braşovŭ, în 12 Martie 1895.

657,1—3. Magistratulŭ orăşĕnescŭ.

Nr. 71—1895.

Concursŭ.

Pentru **ocuparea postului de administratorŭ la băile de aburŭ şi de vană**, din Gróverĭ, suburbiulŭ Scheiŭ, din Braşovŭ, se escrie concursŭ cu terminŭ **până în 18 Martie 1895** stilŭ vechiŭ.

Acestŭ administratorŭ trebue se scie limbele: română, maghiară şi germană, şi are se depună o cauţiune de 500 fl v. a.

Suplicile au sĕ se adreseze către subscrisa Eforiă scolară, în biuroulŭ căreia se póte lua informaţiune despre beneficiile şi despre indatoririle legate de acestŭ postŭ.

Braşovŭ, 2(14) Martie 1895.

Eforia şcólelorŭ centrale române ort. res.

655,2—3

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovu.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de ameḑĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

Numere singuratice à 5 cr. se potŭ cumpĕra în din „Gazeta Transilvaniei" libräria Nicolae Ciurcu.

Anunciurĭ
(inserţiuni şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrisei administraţiunĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmentŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea „Gazeta Transilvaniei."

Tipografia A. Mureşianu, Braşovŭ.